

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА
Кафедра дошкільної і початкової освіти**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
(1-2 КЛАСИ)**

**для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта**

**галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 013 Початкова освіта**

освітня програма Початкова освіта

СУМИ – 2024

Видається згідно з рішенням вченої ради Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
(протокол № 7 від «26»лютого2024 р.)

Рецензенти:

Парфілова С.Л. кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Крившенко Л.М. кандидат педагогічних наук, учитель-методист, спеціаліст вищої категорії, учитель початкових класів Комунальної установи Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ст. № 25, м. Суми Сумської обл.

Павлущенко Н.М. Методичні рекомендації до виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (1-2 класи). Суми, СПУ імені А.С. Макаренка, 2024, 33 с.

У методичних рекомендаціях подано інформацію, яка містять систематизований методичний і практичний матеріал, що дозволить адекватно організувати у здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта ОС Магістр виробничу педагогічну практику у закладах загальної середньої освіти (1-2 класи): детально упорядковано мету, завдання, критерії оцінювання і структуру виробничої практики. Пропонована розробка включає інформативні інструктивно-методичні матеріали до проведення уроків у початковій школі, які викладено чітко і лаконічно. Методичні рекомендації розроблено у відповідності до робочої програми і чинної освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 013 Початкова освіта.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (1-2 КЛАСИ)	6
ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ	8
ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	13
ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНИХ ДОСЯГНЕНЬ МАГІСТРАНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ	17
ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (1-2 КЛАСИ)	20
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	24
ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ	25
ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ДО ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (1-2 КЛАСИ)	28
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	30

ВСТУП

Виробнича педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (1-2 класи) є невід'ємною складовою освітнього процесу, в ході якого здійснюється безпосереднє поєднання і реалізація теоретичних знань, що отримують здобувачі вищої освіти на заняттях з їх практичною діяльністю в якості педагогів. Це дозволяє, з одного боку, закріпити і поглибити знання теорії, а з іншого – набути вміння і навички, що є необхідними для майбутньої професії.

Проведення практики студентів регламентується Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, ухваленого рішенням вченої ради університету протокол № 11 від 29 травня 2023 р., затвердженого наказом Сум ДПУ імені А.С.Макаренка № 223 від 29 травня 2023 року, розробленим на основі:

- ✓ Закону України «Про вищу освіту»,
- ✓ Закону України «Про освіту»,
- ✓ Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»,
- ✓ Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, ухваленого рішенням вченої ради університету протокол № 10 від 27 травня 2019 року, затвердженого наказом СумДПУ імені А.С.Макаренка № 280 від 27 травня 2019 року;
- ✓ Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, ухваленого рішенням вченої ради університету протокол № 12 від 18 червня 2020 року, затвердженого наказом по СумДПУ імені А.С.Макаренка № 246 від 18 червня 2020 року,
- ✓ Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, ухваленого рішенням вченої ради університету протокол № 10 від 29 березня 2021 року, затвердженого наказом по СумДПУ імені А.С.Макаренка № 165 від 29 березня 2021 року,
- ✓ Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, ухваленого рішенням вченої ради університету протокол № 4 від 29 листопада 2021 року, затвердженого наказом по СумДПУ імені А.С.Макаренка № 631 від 29 листопада 2021 року),

✓ Положення про перезарахування результатів навчання у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, ухваленого рішенням вченої ради університету протокол № 2 від 27 вересня 2021 року, затвердженого наказом СумДПУ імені А.С.Макаренка № 467 від 27 вересня 2021 року.

Виробнича педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (1-2 класи) є професійно орієнтованою передзавершальною ланкою практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта, яка проводиться у II семестрі.

Тривалість означеного виду практики – 4 тижні; кількість годин – 180; кількість кредитів – 6, що визначено в навчальному плані підготовки фахівців.

Зміст і форми проведення виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (1-2 класи) визначаються розробленою кафедрою дошкільної і початкової освіти Робочою програмою, структурні складові якої відповідають навчальному плану, освітньо-професійній програмі.

Виробнича педагогічна практика здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта проводиться в закладах загальної середньої освіти згідно з укладеними Угодами (Договорами), які відповідають профілю підготовки та вимогам програми практики, за місцем проживання студентів, а також майданчиками майбутнього працевлаштування здобувачів вищої освіти.

Основним навчально-методичним документом для студентів і керівників практик ЗВО та бази практики є Робоча програма виробничої педагогічної практики в закладах загальної середньої освіти (початкові класи), яка плануються і регламентуються усією діяльністю здобувачів вищої освіти і викладачів у період освітнього процесу, що здійснюється на базах практики. Робоча програма дає певне уявлення про систему практичної підготовки за спеціальністю, формує у студентів практичні навички професійної діяльності з обраного фаху.

Виробнича педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (1-2 класи) здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до ОР Магістр.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (1-2 КЛАСИ)

Опис практики.

Виробнича педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (1-2 класи) є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх вчителів початкових класів Нової української школи, важливим етапом професійного зростання здобувачів вищої освіти. Вона забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теоретичними знаннями та практичними вміннями, сприяє формуванню інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей здобувачів вищої освіти.

Мета виробничої практики – вдосконалення практично значущих умінь і навичок організації освітнього процесу в 1-2 класах закладів загальної середньої освіти, формування в здобувачів вищої освіти позитивної мотивації за обраним фахом, розвиток професійних якостей, виконання посадових обов'язків учителя початкових класів закладів загальної середньої освіти, набуття досвіду педагогічної діяльності.

Завдання виробничої практики:

- ✓ ознайомити здобувачів вищої освіти з нормативно-правовою базою початкової освіти, специфікою організації роботи закладів загальної середньої освіти в умовах карантину, воєнного стану, особливостями ведення шкільної документації;
- ✓ поглиблювати у здобувачів вищої освіти здатність спостерігати, аналізувати, узагальнювати, а також використовувати передовий педагогічний досвід, накопичений педагогічним колективом бази практики щодо проведення уроків, здійснення позакласної роботи, ігрової діяльності, режимних моментів тощо;
- ✓ залучити магістрантів до вивчення змісту і системи планування навчальної роботи учителя початкових класів з подальшим вдосконаленням педагогічних вмінь і навичок для здійснення освітнього процесу в 1-2 класах закладів загальної середньої освіти;
- ✓ планувати та виконувати професійно-педагогічні види діяльності вчителя 1-2 класів з навчальної (проведення уроків і позаурочних занять), виховної (планування виховної роботи та проведення її з учнями), методичної (участь в роботі методичного об'єднання вчителів початкової школи) роботи;
- ✓ стимулювати особистісно-мотиваційну готовність здобувачів вищої освіти до фахової діяльності вчителя початкових класів, формувати потребу в

педагогічній самоосвіті, прагненні до професійного самовдосконалення;

- ✓ поглибити знання, здобуті у процесі теоретичного навчання, інтегрувати їх із психолого-педагогічних дисциплін, фахових методик та освітніх галузей І циклу НУШ до творчої реалізації під час проведення уроків різного типу із застосуванням різноманітних прийомів, методів, інноваційних педагогічних технологій на засадах ідеї дитиноцентризму;

- ✓ уміти розробляти навчально-методичні, прогностичні, діагностичні матеріали практики;

- ✓ оволодіти майбутніми вчителями початкових класів методами, прийомами і засобами проведення уроків, занять, а також навичками керівництва пізнавальною діяльністю школярів відповідно до їх вікових та індивідуальних особливостей;

- ✓ організовувати різні види пізнавальної і творчої діяльності зі здобувачами початкової освіти, здійснювати індивідуальну виховну роботу з учнями 1-2 класів;

- ✓ удосконалювати у магістрантів навички провадження кваліфікаційного проєкту як практично значущої проблеми в галузі початкової освіти, дослідження психолого-педагогічних особливостей особистості дитини молодшого шкільного віку та класного колективу.

Супровідні завдання виробничої практики:

- ✓ добір фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи з технологій викладання різних дисциплін початкової освіти;

- ✓ проведення експериментальної частини науково-дослідної (кваліфікаційної) роботи;

- ✓ введення принципів навчання та виховання в реальні умови сучасної початкової школи;

- ✓ подальший розвиток, закріплення, удосконалення педагогічних вмінь, здобутих в процесі попередніх педагогічних практик за ОР бакалавр, ОКР спеціаліст з початкової освіти, теоретичного та практичного навчання;

- ✓ проведення індивідуальної роботи з учнями та їхніми батьками;

- ✓ підбір та розробка дидактичних матеріалів, наочних засобів навчання здобувачів початкової освіти;

- ✓ проведення самоаналізу педагогічної діяльності; самооцінка особистої діяльності здобувачами вищої освіти;

- ✓ планування та аналіз освітнього процесу з психологічних, дидактичних та методичних позицій з урахуванням сучасних вимог;

- ✓ оволодіння магістрантами інноваційними методами, прийомами, засобами й технологіями проведення уроків, виховних заходів, а також навичками керування освітньою діяльністю школярів.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати комплексні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі початкової освіти та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук, предметної галузі початкової освіти, проведення наукового дослідження, характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та / або професійної практики.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Виявляти національну й особистісну гідність, свідомість та активність; діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина, мати і обстоювати власну громадянську позицію; дбати про розвиток і функціонування громадянського суспільства на засадах демократії. ЗК-2. Здатність працювати в команді. Оволодівати знаннями з культури ефективної професійно-етичної, міжособистісної взаємодії в різних соціальних колективах. Здатність усвідомлювати соціальну значущість обраної майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов’язки, до моделювання траєкторії особистісного та професійного самовдосконалення; здатність до саморефлексії та самовдосконалення; на основі чого формувати ціннісні орієнтації молоді, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів, формувати soft skills. Здатність орієнтуватися в міжнародному освітньому просторі, долучатися до навчальних та наукових міжнародних проєктів з метою обміну досвідом та власного саморозвитку. ЗК-3. Здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність у суспільстві. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру. Здатність здійснювати професійну діяльність за принципами толерантності, безоціночності іншої особистості; усвідомлювати рівність можливостей і надавати підтримку в нових, проблемних і кризових ситуаціях. ЗК-4. Здатність до виявлення лідерських якостей. Здатність до прийняття ефективних професійних рішень та відповідального ставлення до обов’язків, мотивування учасників освітнього процесу до досягнення спільної мети. ЗК-5. Здатність генерувати нові ідеї. Володіти здатністю до

	розроблення та реалізації нестандартних, креативних, інноваційних ідей і рішень на практиці. Вдосконалювати і розвивати власний інтелектуальний і загальнокультурний рівень; самостійно набувати і використовувати нові знання і уміння; оцінювати й забезпечувати якість виконаних робіт; бути критичним і самокритичним. Здатність здійснювати моніторинг власної професійної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби. ЗК-6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Досконало володіти всіма стилями і видами усного і письмового мовлення для комунікативної взаємодії з суб'єктами освітнього процесу та різними соціальними і професійними групами. Здатність здійснювати емоційно-експресивний вплив на аудиторію. ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Володіти практичними навиками пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, хмарних технологій, баз даних і знань для встановлення та обґрунтування причинно-наслідкових зв'язків. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі, у тому числі і для створення власних електронних освітніх ресурсів. ЗК-8. Здатність до проведення науково-педагогічних досліджень на відповідному рівні. Спроможність працювати з психолого-педагогічною й методичною літературою. Здатність до творчого мислення, формування системного наукового світогляду. Здатність дотримуватися та популяризувати принципи академічної доброчесності в усіх сферах життєдіяльності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК-1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність забезпечувати здобуття учнями початкових класів освіти державною мовою. Здатність до розвитку в дітей молодшого шкільного віку мовлення як засобу спілкування і забезпечення партнерської взаємодії всіх учасників освітнього процесу; навчання дітей їх рідної (державної) та іноземної мов; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів. СК-2. Предметно-методична компетентність як здатність використовувати теоретичні знання та практичні уміння з циклів математичної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки для формування в учнів початкових класів ключових і предметних компетентностей згідно із державними вимогами до рівня їх загальноосвітньої підготовки з освітніх галузей в умовах визначених Концепцією Нової української школи, реалізуючи

принципи інтегрованого навчання та випереджаючої освіти. На основі критичного аналізу узагальнювати, систематизувати та структурувати навчальний матеріал освітніх галузей із різноманітних джерел, усвідомлювати та відтворювати їх грамотно, із врахуванням специфіки технологій електронного, мобільного й змішаного навчання; добирати і використовувати сучасні та традиційні ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; обирати, вдосконалювати, створювати та застосовувати відповідне методичне забезпечення освітнього процесу.

СК-3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність орієнтуватися в інформаційному просторі. Здатність добирати та використовувати сучасні та ефективні методи і технології наукових досліджень у професійній діяльності. Вдосконалювати та / або створювати електронні освітні ресурси; доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в процесі навчання освітніх галузей та у професійній діяльності в цілому в умовах упровадження Концепції Нової української школи.

СК-4. Психологічна компетентність як здатність визначати і враховувати під час організації освітнього процесу вікові та індивідуальні особливості учнів початкових класів. Здатність формувати мотивацію учнів; розвивати в учнів критичне та творче мислення; формувати пізнавальну активність. Здатність планувати та організовувати взаємодію з батьками молодших школярів засобами різних методів, форм співпраці та надавати їм консультативну допомогу.

СК-5. Інклюзивна компетентність як здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища. Здатність проєктувати індивідуальні маршрути розвитку, освіти, соціальної адаптації та інтеграції осіб з особливими освітніми потребами. Здатність до виховання в дітей молодшого шкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

СК-6. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність організовувати безпечне освітнє середовище. використовувати, здоров'язбережувальні технології під час організації освітнього процесу. Здатність до фізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності; формування в дітей навичок здорового способу життя, екологічно доцільної та безпечної поведінки і діяльності в природі та побуті; здатність до навчання дітей молодшого шкільного віку суспільно визнаних морально-

етичних норм і правил поведінки.

СК-7. Проектувально-прогностична компетентність як здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів початкових класів. Здатність визначати актуальні науково-методичні проблеми, планувати та здійснювати власні наукові дослідження в галузі початкової освіти самостійно / в складі дослідницького колективу. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу.

СК-8. Організаційна компетентність як здатність ефективно організовувати освітній процес як цілісну систему формування особистості дитини молодшого шкільного віку. Здатність організовувати освітній процес у початковій школі, дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що його регламентують. Здатність забезпечити ефективний перебіг освітнього процесу в ЗЗСО, спираючись на глибокі знання і розуміння змісту та принципів дидактики в поєднанні зі знаннями з дисциплін з гуманітарного та соціально-економічного циклів, фундаментальної, природничо-наукової, професійної та практичної підготовки. Здатність до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів; здатність до реалізації різних навчальних та виховних стратегій із розумінням їх теоретичних основ в умовах впровадження Концепції Нової української школи.

СК-9. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів початкових класів на засадах компетентнісного підходу; об'єктивно діагностувати й критично аналізувати навчальні досягнення здобувачів початкової освіти; враховувати результати навчання учнів у подальшій діяльності для забезпечення рефлексії, самооцінювання та взаємооцінювання; критично аналізувати доцільність використання традиційних та інноваційних підходів до організації освітнього процесу, методів і прийомів, технологій навчання, форм організації навчальних занять та навчально-пізнавальної діяльності учнів початкових класів у конкретних умовах.

СК-10. Рефлексивна компетентність як здатність здійснювати моніторинг своєї педагогічної діяльності; цілеспрямовано контролювати, аналізувати, вдосконалювати власну навчально-методичну діяльність; усвідомлювати систему професійних цінностей; здатність узагальнювати власний педагогічний досвід; розуміти необхідність особистісного розвитку, проектувати подальші особисті освітньо-професійні траєкторії.

СК-11. Культурологічна освіченість як здатність

	орієнтуватися в культурно-історичних особливостях регіону, з подальшим використанням отриманих знань в професійній діяльності. Здатність цілеспрямовано орієнтувати дітей молодшого шкільного віку на надання їм патріотичного імпульсу, відчуття духовного зв'язку з країною, усвідомлення власної біографії та історії через національну історію і традиції; формувати сталі уявлення про національно-патріотичну свідомість, відтворювати національну культурну ідентичність, розвивати свідоме ставлення до своєї країни, подій минулого і сучасних досягнень нашого народу; здатність використовувати ефективні елементи народної педагогіки, традиції національного виховання в умовах реалізації Концепції Нової української школи.
--	---

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Знання	ПРЗ-1. Знати та розуміти сутність освіти як соціокультурного феномену, шляхи інноваційного розвитку сучасної системи освіти України в умовах реформаційних перетворень. ПРЗ-2. Знати вікові особливості розвитку дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку. ПРЗ-3. Знати і дотримуватися вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі. ПРЗ-4. Знати сучасні концепції навчання й виховання дітей молодшого шкільного віку; актуальні питання педагогіки, провідні технології навчання в початковій школі; традиційні та інноваційні підходи до організації освітнього процесу; методи, прийоми, форми організації навчальних занять, форми організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти в умовах впровадження Концепції Нова українська школа. ПРЗ-5. Знати теоретичні засади контролю, діагностування й моніторингу навчальних досягнень учнів початкових класів з освітніх галузей в умовах упровадження Концепції Нова українська школа. ПРЗ-6. Знати методологію і методику наукового пізнання, специфіку проведення досліджень; основні принципи і засоби пошуку, систематизації, узагальнення інформації, принципи академічної доброчесності.
Уміння	ПРУ-1. Уміти використовувати теоретичні знання та практичні уміння з циклів математичної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки для формування в учнів ключових і предметних компетентностей згідно із державними вимогами до рівня їх загальноосвітньої підготовки з освітніх галузей та Концепцією Нової української школи. ПРУ-2. Уміти розв'язувати широке коло завдань у галузі початкової освіти шляхом розуміння їх психолого-педагогічних та методичних засад; забезпечити ефективний перебіг освітнього процесу в ЗЗСО, опираючись на глибокі знання і розуміння змісту та принципів дидактики у поєднанні зі знаннями з дисциплін з циклів гуманітарної та соціально-

економічної, фундаментальної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки.

ПРУ-3. Уміти проектувати завдання власної професійної діяльності, приймати самостійні рішення щодо їх розв'язування та критично оцінювати одержувані результати; самостійно здобувати знання і розвивати свої професійні навички, використовуючи різні інформаційні джерела (рідною та іноземною мовами), відповідні Інтернет-ресурси та сучасні інформаційно-комп'ютерні технології, включаючи WEB-2.0.

ПРУ-4. Уміти використовувати прийоми попередження та протидії булінгу.

ПРУ-5. Уміти організовувати освітній процес як цілісну систему формування особистості дитини молодшого шкільного віку; використовувати в освітньому процесі теоретичні засади освітніх галузей, визначених Концепцією Нової української школи.

ПРУ-6. Уміти визначати актуальні наукові проблеми, планувати, організовувати, здійснювати та презентувати результати дослідження в галузі педагогіки початкової школи самостійно / у складі дослідницького колективу з високим ступенем самостійності та з дотриманням принципів академічної доброчесності.

ПРУ-7. Уміти формувати й підтримувати інтерес здобувачів початкової освіти до зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності; формувати у дітей навички здорового способу життя, екологічно доцільної та безпечної поведінки і діяльності в природі та побуті.

ПРУ-8. Уміти формувати в дітей молодшого шкільного віку сталих уявлень про національно-патріотичну свідомість, морально-етичні норми і правила поведінки; реалізовувати завдання, принципи та шляхи національно-патріотичного виховання.

ПРУ-9. Уміти проводити наукові педагогічні дослідження, працювати з психолого-педагогічною, методичною літературою, формулювати конструктивні ідеї щодо розв'язання проблеми дослідження, а також описувати, критично аналізувати та оцінювати одержані експериментальні дані.

ПРУ-10. Уміти критично оцінювати різні концепції, системи, педагогічні технології навчання та виховання молодших школярів; розрізняти елементи сучасних педагогічних технологій, основні методи, прийоми, засоби навчання та виховання учнів та застосовувати їх на практиці,

	проєктуючи, організовуючи та аналізуючи освітній процес початкової ланки.
Комунікація	ПРК-1. Володіти основами професійної мовленнєвої культури при викладанні технологій вивчення освітніх галузей початкової ланки (грамотно використовувати державну мову у процесі професійної діяльності, чітко та аргументовано висловлювати власні думки, міркування, почуття; використовувати одну з іноземних мов на рівні, що дозволяє отримувати та оцінювати інформацію з зарубіжних джерел в галузі професійної діяльності). ПРК-2. Володіти навичками ефективної комунікації в процесі викладання технологій вивчення освітніх галузей початкової ланки; продуктивно спілкуватись під час співпраці в команді, грамотно вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних проблем; організовувати комунікацію учнів, створювати умови для ефективної евристичної бесіди, дискусії, мозкового штурму. ПРК-3. Уміння використовувати основні вербальні та невербальні прийоми й засоби впливу на здобувачів початкової освіти; обирати, вдосконалювати, створювати та застосовувати відповідне доцільне методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу; доцільно використовувати інформаційно-комунікаційні технології для підтримки навчально-пізнавального процесу (для подання, редагування, збереження та перетворення текстової, числової, графічної, звукової та відео інформації, розробки власних електронних ресурсів).
Автономія і відповідальність	ПРА-1. Усвідомлення суспільної та особистісно-розвивальної значущості майбутньої професії, управління освітнім процесом як таким, що потребує новітніх стратегічних підходів; сформованість мотивації до здійснення професійно-педагогічної діяльності. ПРА-2. Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів, здатність продовжувати навчання і самовдосконалення з високим ступенем автономії впродовж життя.

SOFT SKILLS, що формуються упродовж усього періоду навчання і практики характеризують педагога нової формації і підтверджують неминучість трансформації освітнього процесу:

✓ гнучкі навички взаємодії з людьми, навички спілкування, командної гри, здатність навчатися та вміння розв'язувати проблеми;

✓ здатність до саморозвитку та самовдосконалення, готовність до пошуку, уміння мислити широко та діяти нестандартно;

✓ вміння критично мислити, оперувати точними визначеннями, розмірковувати, оцінювати й передбачати ситуацію, керуючись здоровим глуздом;

✓ уміння виявляти креативність та творчо реалізовувати задуми на практиці;

Soft skills здобувачів вищої освіти:

✓ контекстуальний, соціальний та емоційний інтелект;

✓ когнітивна гнучкість;

✓ лідерські якості;

✓ підприємницьке мислення;

✓ навички ведення переговорів і переконання;

✓ навички латерального мислення;

✓ трудова етика та чесність.

Контекстуальний інтелект (КІ) для майбутнього вчителя початкових класів – це здатність педагога розуміти та ефективно використовувати знання, навички і стратегії, що враховують конкретну освітню ситуацію та потреби учнів в початкових класах ЗЗСО.

Соціальний інтелект (СІ) – це здатність магістранта-практиканта правильно розуміти поведінку людей, слухати інших та розвивати навички спілкування. СІ необхідний для ефективної міжособистісної взаємодії здобувачів вищої освіти з педагогами-наставниками для успішної соціальної адаптації під час виробничої практики.

Емоційний інтелект (ЕІ) здобувачів вищої педагогічної освіти передбачає наявність в особистості здатності ідентифікувати, розуміти, керувати та контролювати власні емоції та емоції людей навколо. ЕІ є життєво важливою навичкою для міжособистісного спілкування, що постійно реалізує вчитель початкових класів у своїй професійній діяльності.

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНИХ ДОСЯГНЕНЬ МАГІСТРАНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Оцінка якості проходження практики і захисту звітів з практики здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS. Підсумкову оцінку визначає керівник практики.

Кількість балів	Критерії оцінювання досягнень студента
90-100	Виконано повний обсяг програми виробничої практики та індивідуального плану. Успішна презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо з використанням фото та інших матеріалів. Високий рівень організаційно-методичної роботи в закладі загальної середньої освіти, творче ставлення до підготовки і проведення занять. Грамотно, згідно встановлених вимог, складені і представлені матеріали звітної документації та інші матеріали. Наявність звіту та щоденника практики; відмінна оцінка в характеристиці керівника бази; знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі; повна характеристика і знання ОК, що вивчалися.
82-89	Виконано повний обсяг програми виробничої практики, індивідуальний план магістранта-практиканта. Активне включення в організаційно-педагогічну роботу закладу загальної середньої освіти (1-2 класи). Презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо на достатньому рівні. Наявність звіту та щоденника практики і гарна характеристика від керівника бази практики; знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі.
74-81	Виконано повний обсяг програми виробничої практики, індивідуальний план магістранта-практиканта. Студент вільно володіє навчальним матеріалом, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає певні огріхи у проведенні занять; володіє новітніми інформаційними технологіями. Чітко представлено звітну документацію у кейсфоліо.
64-73	Виконано обсяг програми виробничої практики, індивідуальний план магістранта-практиканта. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання; має нестійкі елементарні навички виконання завдань. Презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо потребують часткового доопрацювання.
60-63	Виконано обсяг педагогічної практики та індивідуального плану. Потребують суттєвого доопрацювання методичні

	матеріали проведення занять в ЗЗСО (1-2 класи). Включення магістранта-практиканта в педагогічну роботу відбувалося лише за вимогою методиста та вчителя-наставника. Нечітка презентація звіту і звітної документації у кейсфоліо, яка може бути доопрацьована.
35-59	Не виконано обсяг програми виробничої практики та індивідуального плану магістранта-практиканта. Зміст виконаної роботи розкритий поверхово, фрагментарно, недбало. Виявлено відсутність інтересу студента до включення в педагогічну роботу ЗЗСО (1-2 класи). Звітна документація у кейсфоліо не представлена.
1-34	Студент не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань.

Чітко означені валідні критерії оцінювання виробничої практики магістрантів спрямовані забезпечити точність та об'єктивність у визначенні рівня їхньої професійної підготовки, реалізації цілей освітньо-професійної програми, успіхи в оволодінні програмними компетентностями, досягнення програмних результатів навчання, а також допомагає досягти якості освіти.

Шкала оцінювання виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (1-2 класи) ECTS та національна

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для диференційованого заліку
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34	F	незадовільно (здобувач вищої освіти не з'явився на практику)

Згідно Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка п. 5.8: здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин або отримав негативну оцінку, може пройти практичну підготовку повторно у позанавчальний час.

**Основні показники діяльності здобувачів вищої освіти, що
враховуються при оцінці результатів практичної підготовки**

№	Об'єкт оцінювання під час проходження практики	Максимальна кількість балів
1	Теоретична підготовка: ✓ знання навчальних предметів; ✓ володіння матеріалом під час проведення занять з учнями.	15
2	Психолого-педагогічна майстерність: ✓ педагогічний такт; ✓ комунікабельність; ✓ емпатія; ✓ безконфліктність; ✓ мобільність.	15
3	Особистісні характеристики: ✓ дисциплінованість; ✓ ініціативність; ✓ самостійність; ✓ професійна спрямованість; ✓ тактовність.	10
4	Оцінювання процесу проходження практики: ✓ проведення занять, виховних заходів, робота з батьками; ✓ формування документації на базах практики.	10
5	Оцінювання звітної документації: ✓ плани-конспекти занять; ✓ матеріали звіту.	20
6	Якість виконання завдань практики: ✓ повнота та правильність оформлення звітної документації; ✓ характеристика діяльності магістранта методистами практики.	
7	Оцінювання допоміжної документації: ✓ оформлення щоденника; ✓ оформлення допоміжної документації (конспекти занять, наочний матеріал, фото відео).	5
8	Участь у звітній конференції.	
9	Захист практики	25
10	Загальна сума	100

ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (1-2 КЛАСИ)

(розподіл здійснено з урахуванням дистанційної форми отримання освіти: он-лайн конференції, он-лайн уроки, виховні заходи в он-лайн форматі, он-лайн консультації, он-лайн звіти)

ЕТАПИ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Організаційний етап:

До виробничої практики допускаються магістранти, які:

- ✓ мають позитивні оцінки з усіх освітніх компонентів;
- ✓ ознайомилися з програмою практики;
- ✓ пройшли медичний огляд;
- ✓ пройшли інструктаж з охорони життя і здоров'я дітей (розписалися у спеціальному журналі).

Згідно Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка у п. 3.4 зазначено, що здобувачі вищої освіти мають право самостійно за узгодженням з кафедрою, адміністрацією навчально-наукового інституту педагогіки і психології пропонувати для себе місце проходження практики. У цьому випадку здобувач освіти повинен подати на розгляд кафедри лист-згоду з базового закладу, в якому адміністрація бази практики гарантуватиме створення необхідних умов для виконання програми практичної підготовки (Додаток 3).

Університет, у свою чергу, зобов'язується надати направлення на практику (Додаток 5 Положення).

Підготовчий етап:

- ✓ Настановча конференція по організації та проведенню практики.
- ✓ Участь в педагогічній нараді бази практики. Розподіл по класам. Знайомство зі школою, адміністрацією, психологом, класним керівником, вчителями, вихователями.
- ✓ Знайомство з класним колективом.
- ✓ Ознайомлення з розпорядком роботи школи, загальним планом виховної роботи школярів, планом виховної роботи класного керівника.
- ✓ Складання індивідуального плану роботи.
- ✓ Спостереження за класним колективом, роботою вчителів.
- ✓ Повторення теоретичного матеріалу з підручників, посібників за ОР бакалавр, ОКР спеціаліст з початкової освіти:

- Педагогіка (розділи «Теорія виховання», «Теорія освіти і навчання», «Школознавство», «Сучасний учитель, його діяльність і професійний розвиток»).

- Дидактика.

- Основи педагогічної майстерності.

- ✓ Повторення теоретичного матеріалу з підручників, посібників за I семестр навчання за ОС магістр:

- Технології вивчення освітніх галузей початкової освіти.

- Робота з книгою В. Сухомлинського «Серце віддаю дітям».

Ознайомлювальний етап:

- ✓ Відвідування консультацій методистів з фаху, складання графіку групової, індивідуальної роботи.

- ✓ Відвідування консультації наукового керівника з написання кваліфікаційної роботи.

- ✓ Організація й проведення роботи з педагогічного дослідження. Підбір фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи.

- ✓ Спостереження за класним колективом.

- ✓ Підготовка матеріалу до проведення психолого-педагогічних досліджень для вивчення особливостей класу.

- ✓ Складання графіка проведення виховних заходів. Проведення індивідуальної роботи з учнями.

- ✓ Підготовка до проведення уроків. Складання графіка проведення уроків. Вивчення програми з предметів, ознайомлення з шкільними підручниками.

- ✓ Підготовка до оформлення щоденника: планування освітньо-виховної роботи на кожний наступний тиждень.

- ✓ Ознайомлення з системою освітньої роботи закладу освіти: його історією, традиціями, структурою, графіком роботи; кабінетами, класними кімнатами, їдальнею, бібліотекою, музеями, укриттями тощо; системою освітньої, позакласної та позашкільної роботи закладу.

- ✓ Ознайомлення з освітнім середовищем класу НУШ.

Основний етап:

Організація і здійснення професійно-педагогічної діяльності на посаді вчителя.

- ✓ Проведення виховних заходів.

- ✓ Продовження педагогічного дослідження з кваліфікаційної роботи: спостереження, анкетування, опитування, тестування тощо.

- ✓ Проведення індивідуальної роботи зі здобувачами початкової освіти, що мають слабкі навчальні досягнення.

- ✓ Самостійне проведення ранкових зустрічей.
 - ✓ Проведення факультативних занять.
 - ✓ Підготовка та проведення відкритих занять.
 - ✓ Робота зі шкільною документацією: учнівськими зошитами, щоденниками, класним журналом (перевірка, записи).
 - ✓ Робота з методичною літературою, підручниками, підбір матеріалу до проведення відкритих уроків.
 - ✓ Виготовлення дидактичного матеріалу, наочних засобів.
 - ✓ Проведення відкритих уроків з різних дисциплін.
 - ✓ Робота над удосконаленням техніки викладання, закріплення нового матеріалу, перевірки домашнього завдання.
 - ✓ Оформлення методичних розробок проведених відкритих уроків.
 - ✓ Самоаналіз проведених уроків (оформлення). Робота над усуненням власних дидактичних помилок.
 - ✓ Оцінка освітнього середовища класу.
 - ✓ Організація ігрової діяльності учнів на перервах, після уроків.
 - ✓ Відвідування відкритих уроків вчителів вищої категорії, консультації досвідчених педагогів.
 - ✓ Аналізування проведених уроків однокласниками.
 - ✓ Подальше вивчення предмету, об'єкту кваліфікаційного дослідження.
- Збір результатів проведених анкет, тестів, бесід, спостережень, продуктів творчої, навчальної діяльності здобувачів початкової освіти.
- ✓ Щоденні записи в щоденнику.
 - ✓ Підбір методичної, періодичної літератури з обраної теми дослідження.
- Попереднє оформлення бібліографічного списку використаних джерел.
- ✓ Аналіз теоретичного матеріалу з теми дослідження.
 - ✓ Подальше проведення педагогічного експерименту.
 - ✓ Проведення відкритого виховного заходу. Оформлення методичної розробки, написання аналізу проведеного заходу.
 - ✓ Завершення педагогічного експерименту. Збір фактичного матеріалу для написання кваліфікаційної роботи.
 - ✓ Проведення індивідуальних бесід зі здобувачами початкової освіти.
- Підсумковий етап:**
- ✓ Написання звіту про проходження практики. Підбиття підсумків.
 - ✓ Оформлення необхідної документації.
 - ✓ Проведення самоаналізу власної педагогічної діяльності, процесу саморозвитку.
 - ✓ Оцінка роботи практиканта вчителем та адміністрацією школи, затвердження характеристики практиканта.

✓ Оформлення бібліографічного списку літератури, якою користувалися протягом педагогічної практики.

✓ Підготовка звіту про результати практики.

✓ Участь у звітній конференції.

Обов'язки практиканта.

1. Виконувати правила внутрішнього розпорядку школи, вимоги адміністрації школи, класного керівника і керівника практики. Брати участь у всіх педагогічних семінарах, нарадах.

2. Своєчасно виконувати усі види роботи, що передбачені Програмою виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти (1-2 класи).

3. Займатися самовихованням та самоосвітою, вдосконалювати вміння педагогічної майстерності, розвивати культуру педагогічного спілкування, мовлення.

4. Охайно, своєчасно вести записи у педагогічному щоденнику, який здається на перевірку керівникові практики.

5. Відвідувати всі години методичного аналізу відкритих уроків та виховних заходів.

6. Під час підготовки проведення уроків, занять, заходів, магістрант має обов'язково консультуватися з вчителем, отримати допуск до проведення відкритих уроків чи виховних заходів.

7. По закінченню відкритого заходу, відкритого уроку магістрант-практикант бере участь в аналізі, надає самоаналіз проведеної роботи. Висновки фіксуються у щоденнику (Додаток 6 Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка).

8. Протягом підготовки кваліфікаційної роботи відпрацювати основні методи педагогічного дослідження, проаналізувати результати власного наукового дослідження.

9. Брати участь в настановчій і підсумковій конференціях, виступаючи з доповіддю чи повідомленням.

10. Звітну документацію подати протягом перших 10 днів по завершенні виробничої практики.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

На період карантину, воєнного стану відповідно до чинних документів про організацію освітнього процесу в ЗЗСО педагогічна практика проходить у змішаному форматі. Якщо учні початкових класів навчаються дистанційно, то здобувачі вищої освіти проходять практику також дистанційно – спостерігають і проводять уроки на тій платформі, на якій працює ЗЗСО. Якщо учні працюють очно, то і практика відбувається офлайн-режимі в школі. Під час проходження виробничої практики здобувачі вищої освіти опрацьовують сайти закладів загальної середньої освіти Сумської, Полтавської, Чернігівської та інших областей, ресурси Всеукраїнської школи онлайн (1 клас, 2 клас) та відеоуроки на YouTube-каналах вчителів початкових класів ЗЗСО України.

Зміст діяльності здобувачів вищої освіти на етапі означеної практики має бути максимально наближеним до реальної професійної діяльності вчителя Нової української школи. Зворотній зв'язок магістрантів з науково-педагогічними працівниками кафедри забезпечується за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, а саме: різні форми консультацій (групові, індивідуальні), електронна пошта (кафедральна, методистів, керівників кваліфікаційних робіт), он-лайн конференції (Zoom, Google Meet), офіційний сайт кафедри, різні месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp), загально-університетська платформа дистанційного навчання Moodle та інші.

Згідно Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка, практиканти зобов'язані (п. 4.11):

- ✓ брати участь у настановчій та підсумковій конференціях із питань організації практичної підготовки;
- ✓ суворо дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії і розпоряджень адміністрації установи, де проходить практична підготовка;
- ✓ вчасно оформляти документацію та подавати її на вимогу керівника/методистів практики;
- ✓ своєчасно прибути на базу практики;
- ✓ подати звітну документацію в останні дні проходження практичної підготовки і протягом перших 10 днів після виробничої практики захистити результати практики;
- ✓ нести відповідальність за виконану роботу.

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ

Здобувачі вищої освіти обов'язково мають вміти:

- ✓ спостерігати, аналізувати досвід учителів школи;
- ✓ складати поурочні плани;
- ✓ використовувати передовий педагогічний досвід, інноваційні технології навчання і виховання;
- ✓ вибирати ефективні методи і прийоми впливу на дітей;
- ✓ формувати в здобувачів початкової освіти інтерес до навчання;
- ✓ проявляти самостійність, творчість при підготовці до уроків, позакласних занять;
- ✓ розробити методичні рекомендації щодо використання результатів дослідження в освітньому процесі;
- ✓ експериментально вивчати якості учня та складати на нього характеристику;
- ✓ перевіряти та оцінювати дитячі творчі роботи;
- ✓ оформляти шкільну документацію.

Типова освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання здобувачів початкової освіти, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Згідно Типової освітньої програми початкової освіти Цикл I (1-2 класи) до переліку освітніх галузей відносять:

Мовно-літературну (рідна мова: українська мова та література).

Метою рідномовної освіти для загальної середньої освіти є розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою (якщо вона не українська); формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду.

Математичну.

Метою математичної освітньої галузі Стандарт визначає розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із

застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем.

Природничу.

Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довкіллі.

Технологічну.

Метою технологічної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня / учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Інформатичну.

Метою інформатичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня / учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві.

Соціальну та здоров'язберезувальну.

Метою соціальної та здоров'язберезувальної освітньої галузі для загальної середньої освіти є становлення самостійності учня / учениці, його / її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Громадянську та історичну.

Метою громадянської та історичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є створення умов для формування в учня / учениці початкової школи власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Мистецьку.

Метою навчання мистецтва для загальної середньої освіти є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та

художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Фізкультурну.

Метою цієї галузі для загальної середньої освіти є формування в учня / учениці стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму

Усі Освітні програми перелічених освітніх галузей створено на основі Державного стандарту початкової освіти.

Заклад початкової освіти формує власну освітню програму на основі типової освітньої програми або безпосередньо на основі Державного стандарту початкової освіти.

Освітня програма закладу початкової освіти має передбачати досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель / вчителька у рамках кожної галузі.

Результати навчання здобувачів початкової освіти, окреслені в межах кожної галузі, досягаються завдяки використанню інтерактивних форм і методів навчання – дослідницьких, інформаційних, мистецьких проєктів, сюжетно-рольових ігор, інсценізацій, моделювання, ситуаційних вправ, екскурсій, дитячого волонтерства тощо.

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ДО ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (1-2 КЛАСИ)

Зразок оформлення звітів з освітніх галузей:

- ✓ мовно-літературної,
- ✓ математичної,
- ✓ природничої (при викладанні інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (1-2 класи),
- ✓ технологічної,
- ✓ мистецької.

ЗВІТ

магістранта / тки _____ групи

вказати свої ініціали та прізвище

про проведення уроків

в _____ класі _____
вказати клас назва закладу, де проходите практику

За період виробничої практики проведено _____ уроків з освітньої галузі _____ (заповнити табл.).

№	Тема уроку	Тип уроку	Мета уроку	Методи, прийоми, засоби
1				
2				
3				

Висновок. Вказати, що сподобалось, що ні? Які ускладнення виникли при підготовці до уроків, при проведенні уроків? Загальні враження. (Обсяг: кілька речень).

Вимоги до проведення уроків у початковій школі (1-2 класи)

1. Здобувач вищої освіти (вчитель-практикант) проводить уроки за розкладом (конспекти уроків подається методистам на перевірку по закінченню практики).

2. Всі заняття, які проводяться вчителем-практикантом розробляються та впроваджуються з урахуванням сучасних інноваційних педагогічних

технологій. Застосування педагогічної технології має бути відображено в меті уроку, етапах уроку, наочності.

3. Проведення уроків з курсу «Я досліджую світ» обов'язково здійснюється з використанням наочного матеріалу (у конспекті уроку зазначається: етап уроку – вид наочності, дидактична мета, застосування наочності); обов'язково прописується «Діяльність вчителя» та «Діяльність учнів» під час уроку; визначається мета застосованих методів і прийомів навчання. Вчитель-практикант проводить 1 виховну годину з будь-якої теми природничого змісту з використанням педагогічних технологій (конспект виховної години здається по закінченню практики).

4. Вчитель-практикант відвідує уроки інших практикантів та бере участь в їх обговоренні, отримує оцінки за самоаналіз та аналіз уроків.

5. Вчитель-практикант виконує індивідуальне завдання за темою: «Патріотичне виховання учнів початкових класів». З цією метою добирає та, по можливості, реалізовує під час занять у початковій школі:

- ігри за патріотичною тематикою;
- навчальні задачі /ситуації вільного вибору;
- бесіди на патріотичну тематику;
- проблемні ситуації тощо.

Індивідуальне завдання оформлюється на аркушах формату А-4 та здається на перевірку по закінченню практики.

Примітка. Звіти подавати в електронному вигляді на Moodle. Файл називати латинськими літерами за таким зразком: Prizvishe_Ukrainska_mova.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Аналіз уроку: планування, методика, технологія проведення, аналіз. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 144 с.
2. Аненкова І.П. Байдан М.А., Горчакова О.А., Руссол В.М. Педагогіка: модульний курс . Навчальний посібник. Львів., 2011 567 с.
3. Антонова О. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: використання інформаційно-комунікаційних технологій у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». Київ: Генеза, 2019. 96 с.
4. Березюк О.С., Власенко О.М. Дидактика: теорія і практика. Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних факультетів. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с.
5. Бойко А. Концептуальні засади 12-бальної системи оцінювання у закладах вищої педагогічної освіти. *Рідна школа*. 2002. №2. С. 12-15.
6. Бондар В. І. Дидактика : підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К. : Либідь, 2005. 264 с.
7. Волкова Н.П. Педагогіка. К.: Академія, 2012. 612 с.
8. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття): Затверджена постановою Кабінету Міністрів від 3 листопада 1993 р. № 896. К: Райдуга, 1994. 36 с.
9. Закон України «Про вищу освіту»: Чинне законодавство зі змінами і доповненнями станом на 20 січня 2015 року (Офіційний текст). К.: Видавець Паливода А.В., 2015. 100 с.
10. Казакова Н.В. Педагогічна практика. Пробні уроки та заняття в школі: методичний посібник. Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2003. 69 с.
11. Казакова Н.В. Переддипломна педагогічна практика в школі: методичний посіб. Хмельницький: Вид-во Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту, 2004. 164 с.
12. Кірик М., Данилова Л. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Львів: Світ, 2019. 136 с.
13. Кіт Г. Г. Педагогічна практика в системі ступеневої підготовки вчителя початкових класів: навч.-метод. посібник для студентів педагогічних закладів освіти (спеціальність: початкове навчання). Вінниця, 2007. 222 с.
14. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи. Навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Слово, 2015. 630 с.
15. Машкіна Л.А. Педагогічна практика у системі ступеневої підготовки вчителів початкових класів. Програма та методичні рекомендації щодо її

реалізації. Хмельницький: Вид-во ХГПІ, 2001. 52 с.

16. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах № 161. *Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту*. Випуск 1. К., 1994. С. 120.

17. Положення про проведення практики студентів вищих закладів освіти України № 93. *Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту*. Випуск 1. К., 1994. С. 139-193.

18. Положення про середній загальноосвітній навчально-виховний заклад; Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 1993 р. № 660. *Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту*. К.: РІПОЛ, 1994. 24-35 с.

19. Стефаніна Н.В. Педагогічна скринька майбутнього вчителя: навчальний посібник для студентів, аспірантів, викладачів, методистів, керівників практики середніх та вищих педагогічних навчальних закладів, вчителів шкіл різного типу. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. 328 с.

20. Типові освітні програми Нової української школи для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. К.: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Додаткова:

1. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло, 2006. 326 с.

2. Воробйова С. Дидактична гра в процесі навчання. *Рідна школа*. 2002. №10. С. 46-48.

3. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. Наук.-метод. посібник. К.: МАУП, 2000. 309 с.

4. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Л.: ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 604 с.

5. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки. К.: Знання, 2003. 450 с.

6. Руденко О. Використання гри як засобу підвищення ефективності навчання. *Школа : інформаційно-методичний журнал*. 2011. № 11. С. 67-70.

7. Фенцик О. М. Педагогічна комунікація: навчальний посібник для студентів спеціальностей 011 «Освітні, педагогічні науки», 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта» освітнього ступеня магістр. Мукачево: вид-во МДУ, 2018. 215 с.

8. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. 2-ге вид. доп. вид. Академвидав, 2014. 456 с.

9. Чепіль М.М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. К.: Академвидав, 2014. 216с.

10. Червінська І., Довбенко С. Теоретико-методичні засади виховної роботи в початковій школі: навч.-метод. посіб. для студ. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2012. 515 с.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Закон України про повну загальну середню освіту
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
2. Навчальні програми для 1-4 класів
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
3. Нова українська школа
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка
https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/polozhennia/polozhennya_pro_praktichnu_pidgotovku_zdobuvachiv_51c17.pdf
5. Типова освітня програма початкової освіти Цикл І (1-2 класи)
https://www.google.com/search?q=%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0+%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8F+%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%83%D0%B7%D1%8C+1-2+%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%B8+%D0%BD%D1%83%D1%88&rlz=1C1SQJL_enUA885UA885&oq=&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUqCQgAECMYJxjqAjIJCAMQIxgnGOoCMgkIBBAjGCcY6gIyCQgFECMYJxjqAjIJCAYQIxgnGOoCMgkIBxAgjGCcY6gLSAQkxMzE2ajBqMTWoAgiwAgE&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
(1-2 КЛАСИ)**

**для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта**

**галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 013 Початкова освіта**

Укладач: Павлущенко Наталія Миколаївна

Суми: СПУ імені А.С.Макаренка, 2024
Відповідальний за випуск: Павлущенко Н.М.
Комп'ютерний набір і верстка: Павлущенко Н.М.

Видавництво СПУ імені А.С.Макаренка
40002, Суми вул. Роменська, 87